

С.А. „Д. А. Ценов“ – Свищов
Рх. № 93.00-13/19.02.2021

СТОПАНСКА АКАДЕМИЯ „Д. А. ЦЕНОВ“ – Свищов
Факултет „Стопанска отчетност“
Катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“

До Председателя
на научното жури
съгласно Заповед № 1114/14.12.2020 г. на
Ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

СТ А Н О В И Щ Е
относно дисертационен труд
за придобиване на образователна и научна степен „доктор“
по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ
на стопанската дейност (контрол)“

Изготвил становището: доц. д-р Росица Христова Колева, катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ в Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Автор на дисертационния труд: Пресиян Илианов Василев, докторант към катедра „Контрол и анализ на стопанската дейност“ при Стопанска академия „Д. А. Ценов“ – Свищов

Тема на дисертационния труд: „Методически инструментариум за идентифициране на риска от измами при външния одит в публичния сектор“

Научен ръководител: доц. д-р Силвия Костова

Основание за представяне на становището: участие в състав на научно жури по защита на дисертационен труд съгласно Заповед № 1114/14.12.2020 г. на ректора на СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

I. Общо представяне на дисертационния труд:

Предмет на изследване в дисертационния труд е методическият инструментариум, използван от външните одитори на Сметната палата за идентифициране и оценка на риска от измами. Целта е да се изследват възможностите за подобряване на методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами при външния одит в публичния сектор.

Дисертационният труд е в обем от 211 страници, от които: съдържание, основен текст – въведение, изложение в три глави и заключение (181 стр.), библиография, приложения и декларация за оригиналност и достоверност.

Основният текст на разработката е добре структуриран, което дава възможност на докторанта да покаже каква конкретна задача си поставя в изпълнение на основната цел на дисертацията и с какви теоретични и практически аргументи я постига. Изложението е ясно, логично и последователно, като прави впечатление балансираното разглеждане на специфичните проблеми в контекста на водещата идея на изследването. В изложението се съдържат 16 фигури и 29 таблици, които допринасят за по-лесното възприемане на теоретическите и методическите аспекти на темата.

Библиографската справка наброява 127 източника, от които над 60% на български език, а останалите – предимно на английски език. Последователността на цитираната литература не е структурирана по видове, което затруднява прегледа на тази част от дисертацията.

В приложенията е предоставена допълнителна информация по практическото изследване, като най-съществено за целите на дисертационния труд е съдържанието на самото анкетно проучване.

II. Преценка на формата и съдържанието на дисертационния труд.

Обоснована е актуалността и значимостта на темата, като е подчертано, че наличието на редица фактори обуславят нова среда, в която потенциално се създават благоприятни условия за извършване на измами, което повишава риска от неефективно и неефикасно управление на публичните ресурси.

Тезата, че в методическия инструментариум за идентифициране и оценка на риска от измами съществуват възможности за усъвършенстване, с които би могла да бъде повишена ефективността от външния одит в публичния сектор на икономиката, е в съответствие с темата на дисертацията и е доказана успешно. Коректно са формулирани и изследвани поставената основна цел и задачи, изпълнението на които се установява последователно и обвързано.

При разработването на отделните части на дисертацията докторантът показва познаване на теоретичните, институционалните и методическите аспекти на темата, като въз основа на резултатите от емпиричното проучване формулира препоръки към практиката. Изложението е достъпно и разбираемо, като авторът на становището не констатира неправомерно заимстване на текстове от други автори.

Теоретичният анализ и реализираното практическо изследване показват, че докторантът е запознат с най-съществените научни трактовки и нормативни документи, отнасящи се до разглежданата проблематика, както и добро познаване на особеностите на прилагания методически инструментариум. В третата глава е използван коефициент на корелация на Спирман, който е подробно анализиран при взаимовръзката между риска от съществени отклонения и базисната оценка на риска. Обемът на дисертацията е напълно достатъчен и характерен за подобни разработки предвид многообразието от научни проблеми, подходи, инструменти и пр. елементи на изследването. На места отношението на автора към тях не е разпознаваемо и се чувства нужда от по-задълбочено характеризиране, а не само позоваване на други авторови виждания в тази сфера.

Трудът притежава добър стил и език, като основните заключения следват логически отделните параграфи и глави, което дава възможност на докторанта да постигне коректна обосновка на дефинираните изводи и заключения чрез предложения за подобряване на методиката.

Авторефератът отразява коректно и пълно дисертационния труд и основните резултати от проведеното изследване. Отделни аспекти от дисертацията са представени в осем публикации на докторанта, от които участие в колективна монография, участие в студия, три самостоятелни статии и три доклада на научни конференции, както и множество участия в докторантски научни сесии и научно-приложни конференции, в т.ч. в чужбина. Минималните национални изисквания съгласно чл. 26 от Закона за развитието на академичния състав в Република България са спазени.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

В справката за научните приноси към дисертационния труд се съдържат две групи приноси. В първата група попадат приноси с научно-приложен характер: изведена е дефиниция на понятието „измама“; обосновано е влиянието на превантивността върху методиката при осъществяване на одит; представен е нов модел „Пентаграм на измамите“, в който се въвежда идентифициращ измамите елемент, а именно - кибер пространството.

Втората група приноси са с практико-приложен характер: усъвършенстван е прилагания методически инструментариум за идентифициране на риска от измами при външния одит в публичния сектор; формулирани са основните фактори, които влияят върху прилагането на методическия инструментариум при идентифициране и оценка на риска от измами чрез корелационна зависимост.

Авторът на становището счита, че дефинираните приноси отразяват цялостното изследване и са значими от гл.т. на аргументацията при проведеното анкетно проучване сред одитори на Сметната палата. Докторантът е насочил вниманието си към методическите аспекти на одита, което води до формулиране на полезни за практиката препоръки.

IV. Въпроси по дисертационния труд.

Като член на катедрата, в която се обучава докторантът, съм участвала в обсъждания на обособени части на дисертацията. Като цялостен труд имах възможност да се запозная с нея след избирането ми за член на научното жури. Приятно съм изненадана от окончателния вид и съдържание на този труд.

Още в първия параграф на втора глава е казано, че „вниманието в настоящата глава е насочено предимно към Върховната одитна институция - Сметната палата на Република България. Независимо че акцентът е към одитната институция, се разглеждат и останалите контролни структури.“ Имам само един уточняващ въпрос: в кои други специализирани контролни органи предложената методика може да намери приложение?

V. Обобщена оценка на дисертационния труд и заключение.

Дисертационният труд представлява завършено научно-приложно изследване, което съдържа оригинални авторски идеи и решения на практико-приложни проблеми, както и резултати, представляващи научни приноси. Това ми дава основание да преценя, че той отговаря на изискванията за присъждане на образователна и научна степен „доктор“.

Количествената и качествена оценка на дисертацията ми дава основание да изразя положително становище и да предложи на членовете на научното жури да подкрепят решение за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Пресиян Илианов Василев в професионално направление 3.8. Икономика, по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност (контрол)“.

15.02.2021 г.

Гр. Свищов

Изготвил становището:

(доц. д-р Росица Колева)